

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tad-29 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 650/2000/1

Perit Arkitett u Inġinier Civili Renato La Ferla.

vs

Direttur tat-Turizmu.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 5 ta' April 2000 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-attur kien gie nkarigat fil-kwalita` professjonali tieghu bhala Perit Arkitett u Inġinier Civili mill-konvenut in konnessjoni ma' xoghlijiet fl-Istitut ta' l-Istudji Turistici f'San Gorg, fil-limiti ta' San Giljan;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi in konnessjoni ma' l-imsemmija xoghlijiet saru diversi pagamenti akkont da parti tal-konvenut akkont tad-drittijiet professjonali u spejjez dovuti lill-attur;

Illi l-konvenut fadallu jhallas lill-attur bilanc in konnessjoni mad-drittijiet professjonali tieghu u spejjez minnu nkorsi, inkluz it-taxxa fuq il-valur mizjud;

Illi l-konvenut, ghalkemm interpellat diversi drabi, kemm permezz ta' ittra interpellatorja tat-30 ta' April 1998 u anke permezz ta' ittra ufficjali datata 30 ta' Gunju 1998, baqa' inadempjenti (Dok "A" u Dok "B");

Illi ghalhekk l-istess attur talab lill-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:

1. Tiddikjara illi l-konvenut huwa responsabbli versu l-attur ghall-hlas tad-drittijiet professjonali dovuti lilu u spejjez inkorsi mill-istess attur in konnessjoni ma' xoghlijiet ezawriti fl-Istitut ta' l-Istudji Turistici f'San Gorg, fil-limiti ta' San Giljan;
2. Tillikwida okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi l-ammont ta' drittijiet professjonali u spejjez inkluz it-taxxa fuq il-valur mizjud dovuti lill-attur ghax-xoghlijiet fl-Istitut ta' l-Istudji Turistici f'San Gorg limiti ta' San Giljan u dan wara li jitnaqqsu l-pagamenti akkont imhallsa mill-konvenut lill-istess attur;
3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur dak l-ammont hekk likwidat;

Bl-ispejjez inkluz dawk ta' l-ittra ufficjali tat-30 ta' Gunju 1998, u bl-imghaxijiet legali bir-rata ta' tmienja fil-mija (8%) dovuti mid-data ta' l-istess ittra ufficjali u cioe` mit-30 ta' Gunju 1998 sal-pagament effettiv kontra l-konvenut ingunt minn issa ghas-subizzjoni tieghu.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 sa 11 tal-process;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat li din il-kawza kienet appuntata ghas-smigh minn din il-Qorti kif presjeduta ghas-seduta tal-15 ta' Gunju 2000.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta datata 19 ta' Mejju 2000 a fol. 21 tal-process fejn gie eccepit:-

1. Illi l-ebda somma m'hi dovuta mill-konvenut lill-attur *stante* li l-attur diga` thallas tas-servizzi li ta.

Salv eccezzjonijiet ohra, jekk ikun il-kaz, u bl-ispejjez kontra l-attur li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni tieghu.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 22 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma quddiem il-Qorti kif hekk presjeduta tal-15 ta' Gunju 2000 fejn il-kawza giet differita ghall-konkluzjoni tal-provi attrici ghas-7 ta' Novembru 2000.

Rat in-nota tal-Perit Arkitett u Inginier Civili Renato La Ferla datata 14 ta' Awissu 2000 a fol. 22 tal-process li biha esebixxa affidavit tieghu stess (Dok "RLF").

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif presjeduta tas-7 ta' Novembru 2000; u tal-1 ta' Marzu 2001.

Rat in-nota tal-konvenut datata l-1 ta' Marzu 2001 li permezz taghha pprezenta l-affidavit ta' Lino Borg flimkien ma dsatax-il dokument kif jidher minn fol. 47 sa fol. 92 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif presjeduta tas-26 ta' Marzu 2001; tas-26 ta' Gunju 2001 fejn meta ssejhet il-kawza dehret Dr. Marvic Abdilla ghall-konvenut u Dr. Anna Barbara ghall-attur. Dr. Abdilla obligat ruhha li taderixxi ruhha mal-verbal tas-26 ta' Marzu 2001 fi zmien tlett ijiem minn dan il-verbal. Il-Qorti nnominat lill-Assistent Gudizzjarju Dr. Kenneth Gulia biex

ikompli jisma' l-provi dwar il-kaz. Il-kawza giet differita biex l-Assistent Gudizzjarju jesplita l-inkarigu tieghu ghad-29 ta' Novembru 2001; tad-29 ta' Novembru 2001; u tal-5 ta' Marzu 2002 fejn il-kawza giet differita ghall-kontinwazzjoni tal-provi quddiem din il-Qorti diversament presjeduta ghas-17 ta' Mejju 2002.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjarju Dr. Kenneth Gulia bid-dokumenti esebiti u x-xhieda kollha quddiemu prodotta.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel David Scicluna tas-17 ta' Mejju 2002 u tat-8 ta' Ottubru 2002.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri tad-19 ta' Frar 2003; tas-6 ta' Mejju 2003; tal-10 ta' Gunju 2003; tat-28 ta' Ottubru 2003; tal-5 ta' Dicembru 2003; u tat-12 ta' Dicembru 2003 fejn Dr. Marvic Sciberras Abdilla pprezentat *seduta stante* affidavits u dokumenti, u l-kontro-parti irtirat kopja ta' l-istess u riservat d-dritt tal-kontro-ezami. Xehed il-perit Renato La Ferla. Il-kawza giet differita ghall-20 ta' Frar 2004 ghall-kontinwazzjoni tax-xhieda ta' l-attur; u tal-20 ta' Frar 2004 fejn xehed il-Perit Renato Laferla u pprezenta dokument; (Dok "A"). Il-kawza giet differita sabiex isir kontro-ezami ta' l-attur fuq id-dispozizzjoni li saret, ghas-16 ta' April 2004; tas-16 ta' April 2004; u tal-1 ta' Gunju 2004 fejn xehed il-Perit Renato La Ferla. Il-kawza giet differita ghat-22 ta' Gunju 2004.

Rat in-nota tal-konvenut datata 15 ta' Gunju 2004 a fol. 291 tal-process; u n-nota l-ohra tal-5 ta' Lulju 2004 (fol. 293) li permezz taghha pprezenta l-affidavit ulterjuri ta' Carmelo sive Lino Borg.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri tat-8 ta' Lulju 2004 fejn meta ssejhet il-kawza dehru l-atturi assistiti minn Dr. Tanya Sciberras Camilleri. Gie inserit fil-process affidavit ulterjuri ta' Carmelo Borg –

ex-Direttur tat-Turizmu. Dehret Dr. Marvic Sciberras Abdilla ghall-konvenut. L-attur kien ghadu mhux notifikat bl-affidavit ta' Carmelo Borg. Il-Qorti nnominat lill-Assistent Gudizzjarju Dr. Mariella Gonzi biex tkompli bis-smigh tal-provi. Il-kawza giet differita ghat-2 ta' Novembru 2004 ghal gbir tal-provi; tat-2 ta' Novembru 2004; tal-25 ta' Frar 2005; tad-19 ta' April 2005; tal-10 ta' Gunju 2005; u tal-25 ta' Ottubru 2005 fejn il-kawza giet differita ghall-10 ta' Jannar 2006 ghall-kontro-ezami tax-xhud Lino Borg.

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjarju Dr. Mariella Gonzi, inkluza x-xhieda kollha quddiemha prodotta, u d-dokumenti kollha pprezentati.

Rat l-ordnijiet tal-Qorti kif hekk illum presjeduta tal-10 u tas-26 ta' Jannar 2006; tal-21 ta' Marzu 2006 fejn meta ssejhet il-kawza dehret Dr. Tanya Camilleri ghall-attur, li nformat lill-Qorti li l-attur jinsab indispost. Il-Qorti tat zmien lil Dr. Sciberras Camilleri biex tipprezenta nota fi zmien tletin (30) jum bid-dokumenti, li ghandha tipprezenta b'kopja lill-kontro-parti jew lid-difensur tieghu. Il-Qorti nnominat bhala Assistent Gudizzjarju lil Dr. Josette Demicoli u ordnatilha li zzomm seduta wahda fil-mori ta' dan id-differiment ghall-konkluzjoni provi kollha tal-partijiet, u l-provi tal-partijiet gew dikjarati maghluqa. Il-kawza giet differita ghall-finali trattazzjoni ghat-2 ta' Ottubru 2006.

Rat in-nota ta' l-attur pprezentata fir-Registru nhar il-5 ta' Mejju 2006 (fol. 372) li permezz taghha prezenta l-Istatut tal-kumpanija High Tech Services Limited.

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjarju Dr. Josette Demicoli nkluza x-xhieda quddiemha prodotta.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-Perit Renato La Ferla datata 26 ta' Marzu 2007 kif tidher a fol. 464 tal-process.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenut datata 30 ta' April 2007 a fol. 480 tal-process.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif illum presjeduta tat-12 ta' Ottubru 2006 u tas-16 ta' Mejju 2007 fejn meta ssejhet il-kawza deher l-attur assisiti minn Dr. Tanya Sciberras Camilleri. Il-konvenut u Dr. Marvic Sciberras Abdilla ssejhu diversi drabi baqghu ma dehrux. Dr. Tanya Sciberras Camilleri trattat il-kaz. Il-kawza giet differita ghas-sentenza in difett ta' ostakolu ghad-29 ta' Novembru 2007.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi f'din il-kawza l-attur qed jitlob l-hlas lilu ta' drittijiet professjonali ta' perit fil-konfront tad-Direttur tat-Turizmu. Irrizulta li huwa ha hsieb diversi xoghlijiet li saru fl-Istitut tal-Istudji Turistici (ITS).

Illi jirrizulta li fuq uhud mix-xoghlijiet hadem bhala konsulent, filwaqt li kien hemm xoghlijiet ohrajn li kien il-perit inkarigat mix-xoghol mill-istess u f'dan il-kaz kellu jsir il-hlas abbazi tat-**Tariffa K tal-Kap. 12**. Huwa kellu jgibihom il-permessi necessarji mill-MEPA, jiehu hsieb id-direzzjoni tax-xoghlijiet u jiccertifikalhom il-kejl, dan anki kif konfermat mill-Inginieri Cuschieri (a fol.162 tal-process).

Illi rrizulta (a fol.47 –Dok M1 sa M4 a fol.54 sa 57 tal-process) li matul il-Progett kien jithallas *circa* hames mitt lira (Lm500) (€1,164.69) fix-xahar peress li x-xoghol kien wiehed sodisfacenti.

Illi hemm qbil bejn il-partijiet li l-attur thallas l-ammont ta' erbgha u tletin elf, hames mija u wiehed u disghin lira

Maltin u sittin centezmu (Lm34,591.60) (€80,576.75). Pero' huwa jsostni li ghad fadallu bilanc x'jiehu. Ghalhekk sabiex din il-Qorti tasal ghall-konkluzjonijiet taghha hemm bzonn li tidhol f'dawn it-talbiet wahda wahda.

(i) Taxxa fuq il-Valur Mizjud

Illi hemm diversi aspetti tal-progett li l-partijiet mhux qed jaqblu dwarhom. Kwistjoni li dwarha m'hemmx qbil hija l-mod kif kien kalkulata il-valur ta' xi parti jew ohra tal-progett mill-attur. Irrizulta mid-dokumenti ezebiti li l-attur meta jirreferi ghall-valur ta' xi progett jew parti minnu izid mal-valur ammont ekwivalenti ghal 15% VAT u imbaghad jahdem it-tariffa fuq kollox. Imbaghad, il-Perit talab hlas iehor ta' VAT fuq it-tariffa innifisha.

Illi l-attur isostni li t-taxxa fuq il-valur mizjud huwa parti integrali mill-valur tax-xoghlijiet u jirrizulta anke mid-dokumenti ezebiti mill-konvenut li din effettivament thallset. Ghalhekk din it-taxxa ghandha tigi kkalkolata bhala parti integrali mill-valur tax-xoghlijiet ghall-finijiet ta' kalkolu tad-drittijiet professjonali.

Illi l-konvenut min-naha tieghu jsostni li skond l-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud il-ligi tipprovdi li l-valur huwa l-valur tas-servizz minghajr ma zzid mieghu l-istess VAT li tkun qed tikkalkula.

Illi ghal dak li jirrigwarda d-drittijiet professjonali ta' perit hemm qbil bejn il-partijiet li tapplika t-**Tariffa K tal-Kap 12** u fejn din tinvolvi x-xoghlijiet indikati f'paragrafu 10 ta' l-istess u l-ispiza hija ta' iktar minn Lm1,000 (€2,329.37) tali dritt ta' perit huwa dak ta' 6% fuq l-ispiza tax-xoghol maghmul.

Illi l-punt li qam f'din il-kawza huwa jekk tali persentagg ghandux jinhadem fuq il-valur tax-xoghol esegwit flimkien mal-VAT, jew inkella biss fuq il-valur tax-xoghol bl-esklussjoni tal-Vat, u din il-Qorti thoss li la darba l-VAT hija wkoll fiha nfisha spiza tax-xoghol, l-ammont li t-tariffa tal-istess perit arkitett ghandha tinhadem fuqha hija dik

tal-valur tax-xoghol li jinkludi l-persentagg tal-VAT dovut u dan huwa wkoll konsistenti ma' dak li rriteniet il-Kamra tal-Periti Kamra tal-Periti fuq talba ta' l-istess Perit Laferla fejn fl-istess risposta taghhom indikaw li dritt ta' perit ghandu jithallas fuq il-figura ta' dak li ntefaq inkluz il-VAT:-

“Fees are to be assessed on the full value of the works in this case Cost of Construction inclusive of VAT or any other tax, (LM + 15%) but VAT can only be added to your fee if it is actually due, ie if you have already paid it”.

Illi ghalhekk il-kalkolu tal-attur ghandu jitqies bhala wiehed validu u skond il-ligi u ghalhekk f'dan il-kuntest din il-Qorti ma hijex qed taqbel mas-sottomissjoni tal-konvenut li t-tezi tieghu hija fis-sens li t-tariffa ghandha tinhadem biss fuq il-valur tax-xoghol esegwiet eskluż il-VAT u dan peress li l-ewwel artikolu tas-Seba' Skeda tal-Kap 406 tipprovdi li l-valur taxxabli ta' provista ghandu jkun il-valur totali tal-prezz imhallas eskluż it-taxxa fuq il-valur mizjud li ghandha tithallas taht dan l-Att.

Illi pero' din it-tifsira u definizzjoni hija ntiza biss sabiex tindika liema valur ghandu jittiehed sabiex tinhadem il-VAT fuqha. Izda din il-Qorti thoss li wara li jsir dan l-ezercizzju l-valur tax-xoghol esegwiet ghall-fini tat-tariffa indikata ghandha tinkludi l-istess imposizzjoni ta' VAT u dan peress li tali VAT hija spiza fiha nfisha li certament taffetwa l-valur ta' l-istess xoghlijiet.

Illi din il-posizzjoni hija simili ghal dik li kien hemm permezz ta' l-Att XII tal-1994 – L-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud 1994 fejn saret riferenza ghall-artikolu 18 u l-ewwel paragrafu tar-Raba' Skeda ta' l-istess Att, li jipprovdi li l-valur taxxabli ta' provista taxxabli ghandu jkun il-valur totali ta' kumpens, izda esklussa t-taxxa fuq il-valur mizjud li ghandha tithallas bis-sahha ta' dan l-Att meta ssir il-provista. Jidher ghalhekk li s-sitwazzjoni bl-imsemmi Att hija simili ghal dik attwali taht il-Kap 409 u f'dan is-sens jigi ndikat li l-kelma provista tinkludi 'provista ta' oggetti' kif hemm imfisser fl-istess Att kemm taht l-artikolu 2 u t-Tieni Skeda tal-Kap 406.

Illi dwar il-punt li l-ftehim dwar l-istess kien sar fis-sena 1994 jinghad li dan ma ghandu bl-ebda mod ibiddel din il-konkluzjoni, u dan peress li jirrizulta li d-drittijiet mertu tal-kawza odjerna saru dovuti wara li gie esegwiet ix-xoghol fis-sena 1995 u 1996 u allura meta l-Ligi dwar il-VAT kienet gja dahlet *in vigore*, u wkoll meta jirrizulta li skond l-artikolu 2 tar-Raba' Skeda tal-Kap 406 li servizz huwa taxxabli fil-mument meta jkun provdut (interpretazzjoni li l-istess konvenut jaqbel dwarha fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu (fol. 481). Din l-istess sottomissjoni hija fil-fatt kontradittorja ghal dak li xehed Carmelo sive Lino Borg fl-affidavit tieghu datat l-1 ta' Lulju 2004 fejn f'pagna 294 tal-process jghid li 6% tinhadem fuq il-valur tal-kuntratt li sar fis-26 ta' Ottubru 2004 meta ma kienx ghadha *in vigore* l-ligi tal-VAT, u dan irrISPettivament meta sar ix-xoghol. Konsistenti ma' dan hawn deciz jirrizulta li fil-fatt il-kuntrattur Rite Mix thallas ghall-valur tax-xoghlijiet inkluz it-taxxa tal-valur mizjud, u dan huwa wkoll sinifikanti ghaliex il-valur tax-xoghol ta' l-istess kuntrattur huwa wkoll il-valur li fuqu trid tinhadem it-tariffa tal-periti ta' 6%.

Arretrati

Illi l-attur jippretendi li ghad fadal bilanc favur tieghu ta' sitt elef u tlett mija u tlettax-il lira Maltin (Lm6,313) (€14,705.33) li kienu gejjin mill-ewwel fazi tal-progett. Il-konvenut isostni li s-somma ta' tlett elef mija u sitta u hamsin lira Maltin (Lm3,156) (€7,351.50) biss hi dovuta. Dan ghaliex l-attur b'ittra datata 16 ta' Jannar 1996, naqqas l-ammont bin-nofs ghaliex in-nofs l-iehor kien inkluz ma' ammonti ohra li qed jitlob.

Illi mid-dokumenti ezebiti rrizulta li l-partijiet ghamlu zmien fi trattattivi sabiex jaslu ghal arrangament bejniethom. F'dawn it-tahdidiet intbaghtu ittri u nghaddew dokumenti. Kwalunkwe offerta li saret dak iz-zmien hija meqjusa li saret 'bla pregudizzju'. Minn imkien ma jirrizulta li l-Perit irrinunzja ghal nofs l-ammont. Infatti dawn l-arretrati huma ppruvati tant hu hekk li x-xhud Lino Borg, li kien Direttur tad-dipartiment konvenut, xehed hekk in kontro-ezami "*....originarjament kont lest biex naccetta l-arretrati ta' Lm6,316 (€14,712.32) tal-Perit Laferla,..*" L-istess xhud (a

fol. 454 tal-process) xehed “....*dan fuq xoghlijiet ta' qabel, konna ftehmna Lm6,313 (€14,712.32) originally u kelli proponiment minghand James Rizzo illi l-ammont huwa tajjeb*”. Ghalhekk l-ammont ta' Lm6,313 (€14,712.32) huwa dovut lill-attur mill-konvenut.

(ii) Assembly Hall u Hostel

Illi originarjament din il-parti tal-progett kienet intiza li ssir flimkien mal-kostruzzjoni tat-*Teaching Kitchen*, izda dan gie abbandunat. Il-pendenza dwar dan il-punt bejn il-partijiet hija li filwaqt li l-attur isostni li l-valur tal-progett ghandu jkun tliet mitt elf lira Maltin (Lm300,000) (€698,812.02) *oltre' t-taxxa fuq il-valur mizjud, il-konvenut jinsisti li t-tariffa ghandha tinhadem fuq il-valur kif stmat mill-attur u cioe' Lm300,000 (€698,812.02).*

Illi ghar-ragunijiet fuq imsemmija, il-valur tal-progett ghandu jigi mahdum fuq Lm300,000 (€698,812.02) + 15% VAT. Skond it-Tariffa K applikabbli ghall-Periti meta progett jisfa abbandunat, id-drittijiet professjonali tal-Perit ghandhom jammontaw ghal terz ta' 6%. B'hekk l-ammont dovut lill-Perit huwa ta' sebat elef disa' mija u hamsa u tletin lira Maltin (Lm7,935) (Lm300,000 + 15% = Lm345,000 u 1/3 ta' 6% ta' Lm 345,000 + 15%): (€698,812 + 15% = €803,633 u 1/3 ta 6% ta' €803,633 + 15%).

(iii) Kuntratt Originali u Extra Works

Illi rrizulta li parti mill-progett sar wara sejha ghall-offerti u kienet il-kumpanija Rite Mix Limited li ntghazlet. Filwaqt li l-attur jippretendi li l-valur tal-kuntratt huwa ta' Lm229,365 (€534,276.73), il-konvenut isostni li l-valur ghandu jkun skond il-*letter of acceptance* kif ukoll mill-valur ta' xoghlijiet kif finalment approvati mill-Ministeru tal-Finanzi u cioe' Lm223,666 (€521,001.63). Din il-Qorti taqbel ma' tali sottomissjoni.

Illi ghalhekk id-drittijiet professjonali dovuti lill-Perit huma skond it-Tariffa K fis-somma ta' sbatax-il elf lira u seba' mija u sitta u erbghin lira Maltin (Lm17,746) (€41,337)

(Lm223,666 + 15% (Lm33,549) = Lm257,215 u 6% ta' Lm257,215 (Lm15,432.) + 15% (Lm2,314.) = Lm17,746) (€521,001 + 15% (€7,814) = €599,149, u 6% ta' €599,149 (€35,946) + 15% (€5390) = €41,337).

Illi *inoltre* rigward *l-extra works* li kienu relatati mall-valur originali, jirrizulta min-naha ta' sottomissjonijiet tal-konvenut li l-pendenza bejn il-partijiet rigward dawn *l-extra works* hija li l-attur qed izid il-VAT mal-valur ta' dawn ix-xoghlijiet. Kif diga' inghad il-VAT ghandha tkun inkluz. Ghalhekk id-drittijiet professjonali dovuti huma ta' tlett elef tliet mija u erbgha u erbghin lira Maltin (Lm3,344) (Lm42,155 + 15% (Lm6,323) = Lm48,478 u 6% ta' Lm48,478 (Lm2,908) + 15%(Lm436) = Lm 3,344.30) €98,194 + 15% (€14,728) = €112,923 u 6% ta' €112,923 (€6773) + 15% (€1,015) = €7789.

(iv) Is-Suffitt u Kitchen Equipment

Illi rrizulta li fil-hrug tat-*tender* ghall-kuntratt originali il-Gvern zamm id-dritt li dan l-aspett tal-progett jahdmu b'kuntratt iehor separat. Infatti abbazi ta' dan id-Direttur tat-Turizmu kien talab id-direzzjoni lid-Direttur tal-Kuntratti jekk ghandux jinhareg *tender* gdid ghall-istess (Dok. "U1") u fil-fatt l-istess Direttur tal-Kuntratti kien indika li hekk kellu jsir (Dok. "U2"), u konsegwentement kienet inharget sejha ghall-offerti ghal '*supply of kitchen air extractor and ventilation suspended ceiling*'. It-taghmir tal-kcina kien sar minn diversi *suppliers* ohra.

Illi l-attur isostni li dan ix-xoghol kollu gie ezegwit minnu billi huwa wasal biex hareg bi *provisional sum* li giet inkluzja fil-*bill of quantities* ippreparat minnu bil-kollaborazzjoni tal-konsulenti tieghu (vide a fol. 203 tal-process). Il-konvenut isostni li l-attur m'ghandu jithallas xejn ghax ma kellu x'jaqsam xejn mal-kuntratt. Huwa m'ghamel l-ebda supervizjoni u l-ebda disinni fuq kuntratt li kien jittratta appuntu dwar l-istess kuntratt ta' xoghol. Gie allegat li l-attur kien diga' thallas ghar-responsabbilta' ghall-bini ta' l-istruttura tal-gebel li tkun b'sahhitha u hemm differenza bejn struttura u *supply and installation*.

Illi fil-fatt l-istess konvenut isostni li huwa kien hallas lill-Inginier Carmelo Cuschieri peress li hu kien responsabbli ghal dan ix-xoghol min-naha tad-Dipartiment. Il-konvenut isostni wkoll li jirrizulta mill-*invoices* li l-Perit ma kienx involut tant hu hekk, l-*invoices* ghall-kuntratt tas-suffitt kienu jintbaghtu direttament mill-konsulenti lid-dipartiment, minghajr certifikazzjoni mill-attur u dan fil-verita' jinsab ikkonfermat mix-xhieda ta' l-istess Inginier Carmel J. Cuschieri u Frank Calleja.

Illi ghar-rigward tal-*Kitchen Equipment*, il-konvenut isostni l-istess argument bhal fil-konfront tas-suffitt u cioe' li l-attur ma kellu x'jaqsam xejn mal-kuntratt li nghata separatament. La ghamel l-*specifications*, la kellu sehem fil-formolazzjoni tat-*tender documents*, u lanqas kien fuq il-Bord tal-Ghazla. Huwa jsostni li x-xiri u t-twahhil ta' dawn l-oggetti sar mid-ditti differenti li rebhu taht supervizzjoni tal-Ing. Carmel Cuschieri u l-*Quantity Surveyor* Frank Calleja, li kienu finalment responsabbli ghall-ezekuzzjoni tal-kuntratt u thallsu ghal din ir-responsabbilta' u din il-Qorti thoss li fid-dawl tax-xhieda ta' l-istess u ta' Lino Borg jirrizulta li kienu l-istess persuni hawn indikati li kienu involuti fis-supervizzjoni tal-istess u mhux l-attur; mhux hekk biss izda l-*invoices* kollha relattivi ghall-istess kienu jinhargu mill-istess persuni u direttament indirizzati lid-Dipartiment, u fil-fatt l-istess Dipartiment hallas direttament lill-istess persuni minghajr ebda certifikazzjoni.

(v) Dritt tal-Kejl

Illi l-attur jippretendi hlas bit-tariffa ta' 2% ghall-kejl li sar fuq il-kuntratt originali, fuq il-kuntratt tas-suffitt u tal-*kitchen equipment*, u fuq ix-xoghlijiet zejda li saru mir-Rite Mix Limited.

Illi l-konvenut jinsisti li t-tariffa tal-kejl mhix dovuta lill-attur peress li huwa diga' rcieva hlas bit-tariffa ta' 6% li hija wkoll hlas ghar-responsabbilta' tal-perit li jiccertifika kejl li jkun sar minn haddiehor, u dan skond it-Tariffa K. Inoltre', il-kejl ma sarx mill-Perit imma mill-Quantity Surveyor Frank Calleja li thallas ghal xogholu.

Illi in subizzjoni l-Perit xehed li l-kejl sar minn Frank Calleja, u li huwa qatt ma kien ikun prezenti, pero' kien jiccekkja l-figuri mal-pjanti u d-decizjoni finali kienet tieghu. B'hekk ghandhom jithallsu kemm Frank Calleja kif ukoll huwa. L-istess Frank Calleja xehed in kontro-ezami li huwa kien jikkonsulta mal-Perit rigward kejl u *specifications*. Fejn ma kienx ikun hemm qbil ir-responsabbilia' tad-decizjonijiet kien igorrha l-Perit. Tant hu hekk li l-Perit kien *in charge* tal-applikazzjoni tal-MEPA.

Illi *inoltre*' meta wiehed ihares lejn it-Tariffa K tal-Kap.12, l-artikolu 13 jispecifica li Perit ghandu dritt addizzjonali ghal kejl ta' siti jew bini u tehid ta' livelli. L-Artikolu 13 jirreferi ghal servizzi li mhux inkluzi fil-paragrafi 10 u 11. Fil-kaz odjern din il-Qorti thoss li l-artikolu 10 huwa dak relevanti ghax huwa l-artikolu li jaghmel referenza ghalih il-konvenut u li abbazi tieghu jsostni li l-Perit m'ghandux jithallas, izda f'dan l-artikolu ma hemm l-ebda riferenza ghall-kejl u allura hemm dritt ta' hlas abbazi ta' l-artikolu 13 bir-rata kif indikata fl-artikolu 5 ta' 2% u dan biss limitament ghall- kuntratt originali u xoghol addizzjonali.

Illi ghalhekk abbazi ta' dan jigi deciz li anki f'dan il-kaz l-attur ghandu ragun *in parte*. Kwindi l-hlas dovut lill-Perit hija t-tariffa ta' 2% rapprezentanti d-dritt tal-kejl li huwa ta' sebat elef u wiehed u tletin lira Maltija (Lm7,031) (€16,378) u cioe':

Kuntratt Rite Mix	Lm257,215	
€599,149.78		
Extra Works	Lm 48,478	
€112,923.36		
Total	Lm305,693	
€712,073.14		
2% ta' Lm305,603 (Lm6,113.86) + 15% (Lm917.79).	Lm7,032	€16,378

(vi) Alterazzjonijiet

Illi l-attur jippretendi wkoll li jithallas id-dritt f'dik il-parti tal-bini li saru tibdiliet, senjatament il-*Pastry Room* u r-restaurant u ambjenti ancillari. Huwa hareg stima ta' dawn ix-xoghlijiet ta' ghaxart elef lira Maltija (Lm10,000) (€23,293.73) oltre' t-taxxa fuq il-valur mizjud u ghalihom jippretendi nofs id-drittijiet professjonali dovuti lilu skond artikolu 10 tat-Tariffa K.

Il-konvenut jinsisti li xejn m'hu dovut lill-attur fuq dan l-aspett tal-progett, peress li din it-tariffa ma tezistix u peress li r-responsabbilta' ghal dawn it-tibdiliet li sikwit isiru fi progetti ta' bini kbar u zghar huma mhallsa permezz tat-tariffa ta' 6%.

Illi din il-Qorti taqbel *in parte* mas-sottomissjoni tal-attur, u dan ghaliex jidher l-istess alterazzjonijiet saru u wkoll jidher li hemm tariffa dwar l-istess skond kif indikat f'paragrafu 10 tat-Tariffa K u kif indikat f'paragrafu 63 tan-nota ta' osservazzjonijiet tal-attur izda ladarba l-attur qed jippretendi li din tammonta ghal nofs id-drittijiet professjonali ndikati fl-istess paragrafu l-ammont ghandu jkun dak ta' Lm345 u cjoe' Lm10,000 + 15% VAT = Lm11,150 at 6% = Lm690 diviz b'nofs = Lm345 + 15% (Lm52) = Lm397 (€803.63 u cioe` €223293.73 + 15% VAT = 25972.51 @ 6% = €1607027 diviz b'nofs = €803.63 + 15% = €121.13) = €924.76).

(vii) Bilanc Dovut

Illi ghalhekk l-attur fadallu bilanc favurih fl-ammont ta' :-

Arretrati	Lm6,313	€14,705
Xoghol Abbandunat	Lm7,935	€18,484
Kuntratt Rite-Mix	Lm17,746	€41,337
Extra Works	Lm3,344	€7,789
Alterazzjonijiet	Lm397	€925
Dritt tal-Kejl	Lm7,031	€16,378
Total	Lm42,766	€99,618

Kopja Informali ta' Sentenza

Irid jitnaqqas l-ammont ta' Lm3,056 (€7,119) minhabba mpjeg ta' konsulenti (1% x Lm257,215 + Lm Lm48,478) (1% x €599150 + €112923).

Subtotal	Lm39,710	€92,499
Hlas li sar	Lm34,591	€80,575
Bilanc dovut	Lm5,119	€11,924

(viii) Hlas Zejjed

Illi ghar-rigward ta' dan il-konvenut isostni li ghandha ssir tpacija ma' ammont zejjed li huwa hallas lill-attur.

Illi jinghad pero' li din il-kwistjoni ma ssemmietx fin-nota ta' l-eccezzjonijiet izda biss waqt il-kors tal-proceduri u fin-nota ta' sottomissjonijiet. Dwar dan jinghad li l-artikolu 1197 tal-Kodici Civili jistabilixxi li t-tpacija ssir biss bejn zewgt idjun li jkollhom it-tnejn bhala oggett somma ta' flus u li jkunu t-tnejn likwidi u li jistghu jintalbu. Fil-kaz odjern pero' fi kwalunkwe kaz ma jidhirx li setghet saret tpacija ghax l-ammont huwa kontestat mill-attur u f'dan il-kaz jidher li hemm ammont dovut lill-attur. Kull riferenza ohra li setghat saret tirreferi ghal progett li ma kienx mertu tal-kawza odjerna u li huwa kontestat.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut, **u tilqa' t-talbiet attrici** fis-sens hawn deciz b'dan illi:-

1) Tiddikjara li l-konvenut huwa responsabbli versu l-attur ghall-hlas tad-drittijiet professjonali dovuti lilu in konnessjoni ma' xoghlijiet ezegwiti fl-Istitut tal-Istudji Turistici f'San Gorg, fil-limiti ta' San Giljan;

Kopja Informali ta' Sentenza

2) Tillikwida s-somma ta' fl-ammont ta' hamest elef u mija u dsatax-il Lira Maltija (Lm5,119) (€11,924) bhala drittijiet professjonali u spejjez inkluz it-taxxa fuq il-valur mizjud li ghadhom dovuti lill-attur ghax-xoghlijiet professjonali tieghu in konnessjoni ma' xoghlijiet fl-Istitut tal-Istudji Turistici f'San Gorg, limiti ta' San Giljan u dan wara li jitnaqqsu l-pagamenti akkont imhallsa mill-konvenut lill-istess attur;

3) Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur is-somma ta' hames t'elef u mija u dsatax-il Lira Maltija (Lm5,119) (€11,924) hekk likwidata.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tat-30 ta' Gunju 1998, u bl-imghaxijiet legali bir-rata ta' tmienja fil-mija (8%) dovuti mid-data ta' din is-sentenza sal-pagament effettiv.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----